

Liisa – Ly Pakosta
Justiits- ja digiminister

06.04.2026

Arupärimine laste vastu suunatud seksuaalkuritegude karistuspoliitika kohta

Austatud justiits- ja digiminister

ERR¹ kirjutas 5. aprillil 2026, et Eestis on alaealise vastu suunatud seksuaalkuriteo eest võimalik mõista kuni 15-aastane vanglakaristus, kuid enamasti piirdub tegelik karistus tingimisi vangistusega või vabaneb kurjategija ennetähtaegselt kriminaalhooldaja järelevalve alla. Sama artikli järgi peate ministrina kehtivat karistuspoliitikat piisavaks ning leiate, et lahendus peitub eelkõige ennetuses.

Olete avalikkuses rõhutanud ka seda, et Eesti karistusregister on juba praegu väga avalik ning laste kaitsmiseks tuleb parandada eeskätt kontrolli ja registri kasutusmugavust, sealhulgas muuta kontrollid automaatseks. Samal ajal on avalikkuses tekkinud õigustatud küsimus, miks raskete seksuaalkuritegude puhul jääb tegelik karistuspraktika sageli leebeks, kuigi seadused ise võimaldavad märksa rangemaid karistusi.

Kui seadustes sätestatud karistumäärad on ministri hinnangul piisavad, kuid tegelikkuses rakendatakse sageli tingimisi vangistust või vabastatakse süüdimõistetud ennetähtaegselt, siis pole küsimus mitte üksnes normi olemasolus, vaid selles, kuidas riik neid norme laste kaitseks tegelikult rakendab. See tekitab tõsise kahtluse, kas valitsuse senine lähenemine on olnud suunatud eeskätt laste turvalisuse tagamisele või pigem karistuspraktika pehmemendamisele lootuses, et ennetus ja järelevalve aitavad ära hoida järgmiste kuritegude sooritamise.

Lähtudes eeltoodust palume Teid vastata Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 139 alusel järgmistele küsimustele:

1. Kas Teie hinnangul on õiglane ja laste turvalisust piisavalt kaitsev olukord, kus alaealiste vastu toime pandud seksuaalkuritegude eest nähakse seaduses ette kuni 15-aastane vangistus, kuid tegelikus kohtupraktikas piirduakse sageli tingimisi vangistusega või ennetähtaegse vabastamisega?
2. Kui mõnate, et praegune rakenduspraktika ei rahulda ühiskonna õiglustunnet, siis miks ei pea Te vajalikuks algatada seadusmuudatusi, mis piiraksid tingimisi karistuste kohaldamist või ennetähtaegset vabastamist alaealiste vastu toime pandud seksuaalkuritegude puhul?

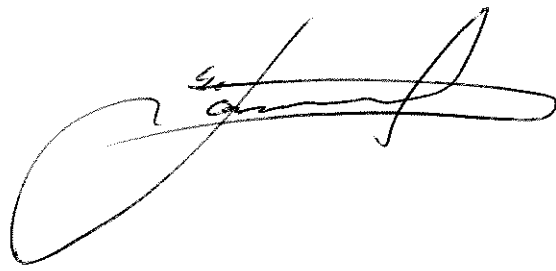
¹ <https://www.err.ee/1609987173/poliitikutel-pole-uksmeelt-kui-rangelt-karistada-pedofiile>

3. Kas Teie hinnangul on laste seksuaalkasvatuse ja ennetustöö rõhutamise piisav vastus olukorras, kus küsimus ei ole ainult ennetuses, vaid ka selles, et kurjategijatele ei mõisteta sageli teo raskusele vastavat karistust?
4. Mitu isikut on viimase viie aasta jooksul mõistetud süüdi laste vastu suunatud seksuaalkuritegudes ning kui paljud neist on saanud reaalse vangistuse, tingimisi vangistuse või vabanenud ennetähtaegselt kriminaalhoolduse alla?
5. Kas ministeerium on analüüsinud, milline on korduvkuritegevuse risk nende isikute seas, kes on alaealiste vastu toime pandud seksuaalkuritegude eest saanud tingimisi karistuse või vabastatud ennetähtaegselt?
6. Kas peate põhjendatuks, et laste vastu toime pandud seksuaalkuritegude puhul jääb riigi peamine rõhuasetus karistusregistri kasutusmugavuse parandamisele, mitte karistuspraktika karmistamisele?
7. Kas valitsus kavatses teha seadusmuudatusi, mis välistaksid või oluliselt piiraksid tingimisi vangistuse kohaldamist laste vastu toime pandud raskete seksuaalkuritegude puhul?
8. Kas valitsus kavatses teha seadusmuudatusi, mis piiraksid selliste kurjategijate ennetähtaegset vabastamist juhtudel, kus kuritegu on toime pandud alaealise vastu?
9. Kuidas põhjendate avalikkusele seda, et samal ajal kui ühiskonnas käib arutelu vanglakohdade rentimise üle Rootsi kinnipeetavatele, ei peeta Eestis vajalikuks kasutada olemasolevat karistusraamistikku laste vastu toime pandud seksuaalkuritegude puhul rangemalt? Eesti–Rootsi vanglarendi teema on olnud valitsuse jaoks oluline ning minister on seda avalikult kaitsnud.
10. Kas nõustute, et laste vastu toime pandud seksuaalkuritegude puhul peab riigi sõnum olema ühemõtteline: ennetus on oluline, kuid see ei saa asendada ranget ja reaalset täidetavat karistust?

Lugupidamisega

Züleyha Kwan'eva
 Beelma Keitt
 Jaak Sab
 Insi May
 Andre Hamiragi
 Reiki Rand
 Madis Kallas
 Rõne Sõhnut
 Seefu
 Jalal
 Manirag
 Rand
 Kadri
 Borvent

Lauri Laavemets

A stylized handwritten signature in black ink, featuring a large, sweeping loop on the left side and a horizontal line with a small upward tick at the end on the right side.